

Bijna € 132 miljoen kost het gebruik van fysiotherapie door zorgmedewerkers in 2017.

Het verzuim is in het eerste kwartaal van 2018 fors gestegen tegenover het hele jaar 2017: van 5,3% naar 6,5% (bron: Vernet).

Gezondheid medewerkers is door werkgever te beïnvloeden

Werk aan een gezonde organisatie

Het zorggebruik in de zorgsector is opnieuw gestegen. Slecht nieuws. Maar er is ook goed nieuws: er valt wat aan te doen. Er zijn namelijk ook veel organisaties waar de medewerkers weinig fysiotherapie en psychische zorg nodig hebben. Bovendien is er een oplossing voorhanden: de Aanpak Organisatieklimaat. 'Een werkgever kan dus écht kiezen voor gezond werken en daarmee de gezondheid onder zijn medewerkers beïnvloeden', zegt Anouk ten Arve van IZZ.

IZZ heeft het zorggebruik in 2017 gemeten: wat valt op?

Anouk: 'Het is opnieuw gestegen. Sterker, er is de afgelopen vijf jaar een verontrustende trend zichtbaar: het zorggebruik neemt jaarlijks toe. Zo gebruikt 34,6% van de zorgmedewerkers fysiotherapie in 2017. In 2016 was dat nog 31,8%. Dit gebruik is significant hoger vergeleken met de bv Nederland. Van de totale beroepsbevolking bezoekt 23% de fysiotherapeut. Opvallend is ook dat de toename elk jaar harder groeit. In het schema op deze pagina's is dit goed zichtbaar. In psychische zorg hetzelfde verhaal. Dit percentage stijgt van 5,5 in 2016 naar 6,2 in 2017. En ook hier neemt het percentage jaarlijks harder toe.'

Welke risico's houdt een hoog zorggebruik in voor een organisatie?

'Probleem is dat zorgorganisaties met een hoog zorggebruik in een negatieve spiraal dreigen terecht te komen. Het is vaak een indicatie van een slecht organisatieklimaat. Het een leidt tot het ander: een slecht organisatieklimaat leidt tot meer werkdruk, meer zorggebruik en meer verzuim, en uiteindelijk tot meer verloop en openstaande vacatures. Andersom is er ook een positieve spiraal. Vijf jaar wetenschappelijk onderzoek heeft deze negatieve en positieve effecten aangetoond. Door het nijpende personeelstekort in de zorg is het dringend nodig deze negatieve trend om te buigen in een posi-

tieve. Alsof dit al niet moeilijk genoeg is, zal de komende jaren de gemiddelde leeftijd van zorgmedewerkers onherroepelijk stijgen. Door de vergrijzing en doordat mensen langer moeten doorwerken. En met de leeftijd stijgt het aantal (fysieke) klachten.'

Kan een zorgorganisatie het zorggebruik wel beïnvloeden?

'Ja, dat kan. Er zijn namelijk ook organisaties waarbij het zorggebruik laag is. Het verschil tussen de best en slechtst scorende zorgorganisatie in fysiotherapie is enorm. Dit loopt uiteen van 12% tot 62% zorggebruik! En bij psychische zorg is precies hetzelfde aan de hand.'

Hoe kun je een hoog zorggebruik verminderen?

'Er is een wetenschappelijk bewezen methode om het probleem aan te pakken: de Aanpak Organisatieklimaat. Deze komt er kortweg op neer dat je een dialoog over gezond en veilig werken opstart met alle lagen in de organisatie. De resultaten van deze aanpak tonen aan dat lichamelijke en emotionele klachten in aantal dalen. In de dialoog speelt de prioriteit die het hoger management toekent aan gezond werken een belangrijke rol. Net zo goed is de betrokkenheid van de direct leidinggevende cruciaal om een goed organisatieklimaat te bereiken en de besproken oplossingen ook daadwerkelijk te implementeren. De manier

Zorggebruik is het aantal gebruikers en aantal behandelingen fysiotherapie of psychische zorg. Deze cijfers berekent IZZ per organisatie, branche en voor de zorgsector in zijn totaliteit. IZZ maakt overigens gebruik van geanonimiseerde data.

waarop binnen teams met elkaar samengewerkt wordt, is ook van belang. Immers, waarom zou een medewerker zich ergens druk om maken als de leiding of teamgenoten het niet belangrijk vinden? Maar het is niet altijd even makkelijk om de organisatietop hiertoe te verleiden. Dat is echter nodig, want de beweging naar en het goede voorbeeld van gezond werken komen van bovenaf. ✓

Anouk ten Arve

Gebruik psychische zorg 2013-2017					
% gebruikers	2013	2014	2015	2016	2017
ZKH	5,0%	4,0%	4,3%	4,8%	5,4%
VVT	5,2%	5,1%	5,5%	6,1%	6,9%
GGZ	6,0%	4,7%	5,0%	5,4%	6,2%
GHZ	6,7%	5,9%	6,1%	6,6%	7,5%
Totaal zorgsector	5,5%	4,8%	5,0%	5,5%	6,2%

Er zijn geen goede cijfers beschikbaar om de zorgsector met Nederland in zijn geheel te vergelijken.

Ook dit jaar een stijging

Gebruik fysiotherapie 2013-2017					
% gebruikers	2013	2014	2015	2016	2017
ZKH	25,8%	26,5%	27,5%	29,5%	32,4%
VVT	31,3%	32,1%	33,0%	35,4%	37,9%
GGZ	26,7%	27,3%	28,3%	30,1%	32,7%
GHZ	30,3%	31,2%	32,2%	34,6%	37,4%
Totaal zorgsector	28,2%	29,0%	29,8%	31,8%	34,6%
Totaal Nederland		23,0%	23,6%	25,6%	23%

Stijging neemt per jaar sneller toe

De zorg scoort bovengemiddeld

Verzuim gemiddeld 2017	
% gebruikers	2017
ZKH	5,0%
VVT	6,2%
GGZ	5,4%
GHZ	5,6%
Totaal zorgsector	5,3%
Totaal Nederland	3,9%

Bron: CBS/Vernet